

Vlastivědný spolek Říp
Máchova 1516
413 03 Roudnice nad Labem

21.5.2020

MURLP001 IHU5

MĚSTSKÝ ÚŘAD ROUDNICE NAD LABEM	
Došlo dne 21. 05. 2020	Přiděl. odděl. znak:
Č.j. 20220	Príl.:

Rada města
Roudnice nad Labem
Karlovo náměstí 21
413 01 Roudnice nad Labem

Návrh na ocenění Karla Jeřábka – in memoriam

V příloze předkládáme návrh a odůvodnění na ocenění městem Roudnice nad Labem lobkowiczského archiváře Karla Jeřábka (*1899 – †1950) in memoriam na základě „Pravidel pro ocenění městem Roudnice nad Labem“, vydaných 17. června 2015.

Věříme, že náš návrh bude řádně projednán a že dojde k ocenění jedné z nejvýznamnějších osobností našeho města, jejíž činnost byla přínosem nejen pro samotnou Roudnici n. L. či podřipský region, ale obstála i z celonárodního hlediska.

Bližší údaje o osobnosti pana Karla Jeřábka a odůvodnění našeho návrhu přikládáme v přílohách tohoto průvodního dopisu.

za Vlastivědný spolek Říp

Přílohy:

- 1) Dopis vedení města, radě a zastupitelstvu města Roudnice nad Labem - Návrh Vlastivědného spolku Říp na ocenění Karla Jeřábka
- 2) Odůvodnění návrhu na ocenění Karla Jeřábka městem Roudnice nad Labem
- 3) Data života Karla Jeřábka (stručný přehled)

Základní data života Karla Jeřábka:

Karel Jeřábek se narodil 26. října 1899 na roudnickém zámku v rodině jako syn zámeckého klíčníka a správce muzea Tomáše Jeřábka (1853-1935) a Marie, rozené Noskové (1863-1922).

Manželka: Růžena, rozená Herzogová (1904-1922);

Dcera: Karla, provdaná Kočovská (1934-1986), bezdětná.

Všichni pohřbeni v Roudnici nad Labem, hrob č. 21 v oddělení XVIII. společně s Annou Votrubovou (sestra tchána Karla Jeřábka).

Studium a zaměstnání:

- 1918 maturita na roudnickém gymnáziu
- 1918 – 1919 jednoroční abiturientský kurs Čs. obchodní akademie Praha
- 1919 – 1923 Karlova universita, FF obor dějepis
(1920 – 1923) současně s UK i Státní archivní škola Praha
- 1923 – 1928 Český zemědělský archiv Praha, (od 1926 – ministerský komisař)
- 1928 – 1942 Lobkowiczký archiv Roudnice n. L., osobní sekretář M. E. Lobkowicze
(1931 – rodinný archivář)
- 1942 – 1945 správce deponovaného lobkowiczkého archivu;
- 1945 – 1948 vedoucí lobkowiczkého archivu a Zemědělsko-lesnického archivu v Roudnici
- 1948 – 1950 vedoucí archivu
- 21. 9. 1950 tragická a v mnoha ohledech nevyjasněná smrt

Významná práce: Lobkovický archiv roudnický, zvl. Otisk ze Zpráv Českého zemského archivu, Praha 1948).

1968 – návrh na státní vyznamenání prezidentem Československé socialistické republiky (po srpnových událostech neuskutečněno, byť byly zpracovány a předloženy řádné návrhy PhDr. Quido Kastnerem tehdejšímu Národnímu shromáždění.)

1990 – přejmenování ulice Zdeňka Nejedlého na ulici Karla Jeřábka

- podání 2 návrhů na udělení státního vyznamenání

a) prezidentu ČR Václavu Klausovi

b) prezidentu ČR Miloši Zemanovi

(v obou případech, dle informací kanceláře presidenta ČR, nedošlo k jejich schválení; v prvním případě pro procesní chybu, kdy bylo požadováno, aby návrh byl podán cestou některého z poslaneckých klubů, v druhém případě pro neexistenci přímých příbuzných.)

Odůvodnění návrhu na ocenění Karla Jeřábka Městem Roudnice nad Labem

Návrh se v základě opírá o „Pravidla pro ocenění městem Roudnice nad Labem“, vydaná 17. června 2015, čl. 2, kde se v bodě 2.6 uvádí, že (citujeme):

„Čestné občanství je udělováno zejména:

- a) jako zvláštní projev úcty významným občanům, jejichž život, působení a dílo mají úzký vztah k městu,
- c) jako zvláštní projev úcty za mimořádné činy spojené s osobním hrdinstvím, které znamenaly záchranu života občanů, jejich majetku, historických nebo kulturních hodnot města,
- d) za dlouholeté aktivity mající vztah k městu, a to např. v oblasti umělecké, společenské, kulturní, ekonomické, ekologické, technické, vědecké nebo sportovní,“

a v článku 3, bod 3. 1.

„Cena Významná osobnost města Roudnice nad Labem se uděluje jako morální ocenění osob, které mají mimořádný význam a vztah k městu Roudnice nad Labem nebo jejichž skutky, práce, díla či objevy se zasloužily o regionální, národní či mezinárodní věhlas města.“

Jsme přesvědčení o tom, že osobnost Karla Jeřábka naplňuje obsah těchto slov měrou vrchovatou a že si udělení námi navrhovaných ocenění zcela jistě zaslouží.

Karel Jeřábek se v Roudnici nad Labem narodil, prožil tu své dětství, léta školská, studijní a, kromě krátkého období po studiích, kdy pracoval v Praze, i léta služební. V našem městě i skončil, bohužel za tragických a plně neobjasněných podmínek.

Po maturitě na Roudnickém gymnáziu v roce 1918/1919 studoval na Obchodní akademii v Praze, ale již po roce studuje na pražské Státní archivní škole a pracuje jako koncipista v Českém zemském archivu. V letech 1923 – 1928 působí ve Státním archivu zemědělském. Tyto skutečnosti, které se přímo nevztahují k našemu městu, mu ale umožnily získat široké znalosti o problematice archivnictví a pro onu dobu i o problematice zemědělské a katastrální.

Od roku 1928 již působí v našem městě, nejprve jako pomocník v archivu u tehdejšího zámeckého archiváře JUDr. Brožka a jako osobní tajemník a sekretář Maxmiliána Ervín z Lobkowicz. Po Brožkově smrti, v roce 1931, přebírá zodpovědnou funkci nejen archiváře, ale také bibliotékaře, správce muzea, obrazárny, zbrojnice a hudebních sbírek! Zároveň začíná pracovat i v Kuratoriu Podřipského muzea, kde se značně podílí na kulturním životě,

spolupracuje s městskou galerií Augusta Švagrovského, s městským archivářem Jaroslavem Dobrem a s archivářem roudnického okresu Josefem Horkým či známou osobností regionálního historika a řídícího učitele Františka Kučery. Mimo jiné je i nadšeným roudnickým sportovcem – v plaveckém a veslařském klubu, oddílu házené (patrně v té době české – národní) a v neposlední řadě byl oporou řady studentů či badatelů z našeho města při nahlížení do archivních zámeckých fondů. Připomenout by se mohla i jeho součinnost s místními hudebníky, jimž vycházel vstříc při zápůjčkách děl starých mistrů z hudebního archivu. Svou péčí navázal na vynikající práci svých předchůdců – P. Karla Buška, Josefa a Maxe Dvořáka st., JUDr. Václava Chaloupeckého a JUDr. Františka Brožka – a vytvořil ojediněle zpracovaný přehled majetku roudnické větve Lobkowiczů.

Jeho značný přínos nejen pro naše město, ale pro celou národní kulturu, představuje období druhé světové války a těsně po ní. Při dislokaci hodnotných a zpracovaných dokumentů se mu podařilo uchovat uceleně nejen pečlivě roztříděný a v krabicích uložený hospodářský archiv a podstatnou většinu lobkowiczské knihovny (mj. až do roku 2009 uložené v Národní knihovně v Praze!), ale také souhrnné seznamy obrazů, vybavení a jiných umělecko-kulturních artefaktů, což po roce 1945 umožnilo v podstatě shromáždit umělecké, písemné a historické sbírky i archiv zpět na zámku v našem městě (ze sbírek obrazů se nepodařilo dohledat pouze dva obrazy, a – jak sám Karel Jeřábek uvádí ve své práci Lobkovicový archiv roudnický – „šatstvo a garderobu panstva a 16 záclon“.

V tomto jeho konání lze spatřovat jeho nesmazatelný a výrazný podíl na záchraně národního kulturního dědictví nejen pro rod Lobkowiczů, ale také pro naše město a potažmo pro národ a stát a tím i naplnění slov uvedených v úvodu tohoto zdůvodnění (viz články z „Pravidel...“).

Se znalostí faktu ohledně přebírání zámku v roce 1950, přerušení a zničení jeho práce, můžeme pochopit i jeho smrt jako jejich důsledek, jako důsledek uvědomění si dalšího necitlivého přístupu ke kulturním hodnotám nastupujícím režimem. Karel Jeřábek si zaslouží náš obdiv – za jeho pracovní odpovědnost, čínorodost, zapojení se do života města, národní hrdost, patriotismus a věrnost svým ideálům.

Jsme přesvědčení, že tato osobnost roudnické moderní historie zůstává fakticky a morálně nedoceněna. Proto se domníváme, že udělení jednoho, z námi navrhovaných ocenění je na místě.

Vážený pane starosto, vážení radní, vážení zastupitelé města Roudnice nad Labem.

Vlastivědný spolek Říp se ve své činnosti zaměřuje na období a osobnosti spojené s naším městem a navazuje na činnost historicky známého a významného vlasteneckého Spolku a Jednoty Říp z přelomu 19. a 20. století a Společnosti pro obnovení Podřipského muzea Karla Rozuma z konce 20. století.

Jedním z našich směrů konání je i propagace významných osobností působících v podřipském regionu či v našem městě. V nedávné minulosti jsme se zaměřili na osobnost Karla Jeřábka, zámeckého archiváře, bibliotekáře a muzejníka. Jeho významnou prací byla snaha ohodnotit udělením státního vyznamenáním in memoriam již v roce 1968, ale posrpnový vývoj toto neumožnil. Také naše návrhy na ocenění prezidentem republiky v polistopadovém vývoji nebyly naplněny.

Stále žijeme v přesvědčení, že tato osobnost, po níž je mj. nazvána i jedna z ulic města Roudnice nad Labem, by zasloužila více pozornosti z pozice vedení města i z hlediska její propagace na veřejnosti a zejména mezi mládeží.

Vlastivědný spolek Říp o. s. navrhuje proto udělit panu Karlu Jeřábkovi (* 26. 10. 1899 - † 21. 9. 1950) „Čestné občanství města Roudnice nad Labem“ či „Významná osobnost města Roudnice nad Labem“ – in memoriam, na základě „Pravidel pro ocenění městem Roudnice nad Labem“ ze 17. června 2015, článku 2, odst. 2. 2., čl. 2, odst. 2.6, body a, c, d. a odst. 2.8.

Toto ocenění navrhujeme udělit právě v době, kdy jsme nedávno vzpomenuli 120. výročí narození tohoto významného roudnického rodáka (v říjnu 2019), či v předvečer 70. výročí jeho tragické smrti (v roce 2020).

Hlavní zdůvodnění pro udělení tohoto možného ocenění, s vyzdvihnutím Jeřábkova propojení se životem města a jeho přínosem pro celou národní kulturu přikládáme v příloze našeho návrhu.

Zároveň se opíráme i o souhlasné stanovisko pana Williama Lobkowicze, který, jako pokračovatel linie významného českého rodu, vysoce oceňuje osobnost Jeřábkovu a dále pak o názor vedení Galerie moderního umění Augusta Švagrovského, Podřipského muzea (Karla Rozuma), Městské knihovny Ervína Špindlera, jejichž činnost Karel Jeřábek ovlivňoval, co by člen městského Kuratoria v předválečných a zejména v poválečných letech, o podporu Gymnázia (Josefa Hory) Roudnice nad Labem, kde do roku 1918 studoval, o podporu řady

dalších kulturních, společenských a sportovních institucí a škol v našem městě a řady současných významných osobností roudnického společenského života a řady občanů. *(Pokud budou potřeba v písemné podobě či formou podpisového archu, pak je přiložíme).*

Vzhledem k tomu, že rodina Karla Jeřábka nemá pokračovatele rodu (manželka Růžena, rozená Herzogová zemřela 1. ledna 1973 a dcera Karla Kočovská, rozená Jeřábková, zemřela bezdětná 11. prosince 1986) **navrhujeme převzetí ocenění:**

- a) **rodinou Lobkowiczů** *(potřeba, kromě návrhu města i souhlas rodiny)*, jejíž vztah ke jmenovanému byl více než blízký, návrh podporuje a je ochotna se podílet po jeho převzetí i na další propagaci tohoto jména zapsaného v dějinách našeho města;
- b) **Vlastivědným spolkem Říp**, který jako pokračovatel šíření odkazu a myšlenek této osobnosti, převzal v roce 1995 péči o rodinný hrob, umístil na vlastní náklady na místo jeho tragické smrti na schodišti roudnického zámku bronzovou pamětní desku a každoročně, v období jeho významných životních dat, pořádá u jeho hrobu vzpomínkovou akci.

Apelujeme při podání tohoto návrhu na vaši hrdost a zdravý patriotismus občanů Roudnice nad Labem a Podřipska, na snahu co nejvíce prohloubit tyto vztahy také mezi obyvateli našeho regionu. Věříme, že se naším návrhem budete seriózně zaobírat, využijete oněch vzpomínaných období k udělení některého z významných ocenění roudnickému občanu, Podřipanu, archiváři panu Karlu Jeřábkovi a pomůžete nám naplňovat myšlenku, že „žije ten, kdo není zapomenut“.

V Roudnici nad Labem dne *21. 5. 2020* 2020

Za Vlastivědný spolek Říp

